QORAQALPOG‘ISTON RESPUBLIKASINING TASHQI SAVDO AYLANMASI
(2022-yil yanvar-avgust oylari uchun dastlabki ma’lumot)

Respublikaiqtisodiyotini rivojlantirish strategiyasidiversifikatsiyalangan va raqobatbardosh iqtisodiyotni yaratishga, innovatsiontexnologiyalar va bozorni boshqarishning yangi usullaridan foydalangan holdamilliy resurslardan maksimal darajada foydalanishga yo‘naltirilgan. Mamlakatningtashqi iqtisodiy faoliyati, xususan tashqi savdo sohasida amalga oshirilayotganislohotlarning pirovard natijasi aholining turmush darajasiga bevosita o‘z ta‘sirinio‘tkazadi.

2022- yilning yanvar-avgust oylari yakuni bilan respublikaning tashqi savdoaylanmasi (matnda TSA) 391,3 mln. AQSh dollarini tashkil etib,2021-yilning mos davriga nisbatan 48,3 mln. AQSh dollariga yoki 89,0 % nitashkil etdi.

TASHQI SAVDO AYLANMASI VA BALANSI
(yanvar-avgust oylari, ming AQSh dollari)

	2021-yil	2022-yil	O‘sish sur’ati, % da	Jamiga nisbatan, % da
Tashqi savdo aylanmasi	439 545,8	391 288,7	89,0 %	x
Eksport	**287 018,6**	**249 281,8**	86,9 %	**100,0**
tovarlar	*285 350,8*	*246 510,3*	*86,4*	*98,9*
xizmatlar	*1 667,8*	*2 771,5*	*166,2*	*1,1*
oltin	-	-	-	-
Import	**152 527,2**	**142 006,9**	93,1 %	**100,0**
tovarlar	*144 756,1*	*136 276,7*	*94,1*	*96,0*
xizmatlar	*7771,1*	*5730,2*	*73,7*	*4,0*
Saldo	**134 491,4**	**107 274,9**	x	x

Ma’lumot uchun: O‘zbekiston Respublikasida tovarlar tashqi savdosi statistika ko‘rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat Tovar nomenklaturasi (keyingi o‘rinlarda TIF TN) bilan birgalikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi (keyingi o‘rinlarda – XSST) ishlatiladi. Bu o‘z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlarni XSST bo‘yicha kodlashtirish, TIF TN va XSST o‘rtasida o‘tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.

TSA da eksport hajmi 249,3 mln. AQSh dollariga (13,1 % ga kamaydi) va import hajmi 142,0 mln. AQSh dollariga (6,9 % ga kamaydi) tashkil etdi. Hisobot davrida 107,3 mln. AQSh dollari qiymatida ijobiy tashqi savdo balansi qayd etildi.

QORAQALPOG‘ISTONRESPUBLIKASI BILAN TASHQISAVDOAYLANMASI ENG YUQORI ULUSHGAEGA BO‘LGAN DAVLATLAR
(2022- yil yanvar-avgust oylari, mln. AQSh dollari)

Qoraqalpog‘iston Respublikasi, jahonning 60 dan ortiq mamlakatlari bilan savdo aloqalarini amalga oshirib kelmoqda. TSA ning nisbatan salmoqli hissasi Xitoy Xalq Respublikasida (25,8 %), Latviyada (7,7 %), Rossiya Federatsiyasida (17,9 %), Qozog‘istonda (9,4 %), Koreya Respublikasi (4,2 %),Turkiyada (19,1 %)va Afg‘onistonda (0,9 %) qayd etilgan.

Iqtisodiyotning real sektori tarmoqlari va korxonalarining barqaror va uzluksiz ishlashini ta’minlash uchun respublikada zarur resurslar bazasi yaratilgan. Eksport tarkibida sezilarli o‘zgarishlarga import tovarlarning o‘rnini bosadigan mahsulotlar ishlab chiqarish va sanoat ishlab chiqarishni diversifikatsiya qilish natijasida erishildi.

Shuningdek, qo‘shni davlatlar bilan o‘zaro aloqalarni mustahkamlash, mamlakatlarni ijtimoiy-iqtisodiy, savdo-sanoat hamda madaniy sohalardagi aloqalarini rivojlantirish borasida katta ishlar amalga oshirilayotganini ko‘rish mumkin.

TSA da so‘nggi yillarda katta o‘zgarishlar kuzatilyapti. Misol uchun, so‘nggi uch yilda TSAda Qirg‘iziston,Afg‘oniston va Tojikiston bilan tashqi savdo aylanmasi oshgani kuzatilmoqda. Boshqa davlatlar (qo‘shni davlatlardan tashqari) bilan esa, TSA da eng yuqori ulushTurkiya, Xitoy Xalq Respublikasi,Rossiya Federatsiyasiva Latviya davlatlari hissasiga to‘g‘ri kelgan.

TO‘RTTA FAOL TASHQI SAVDO BALANSI KUZATILGAN DAVLATLAR
(yanvar-avgust oylari, mln. AQSh dollari)

Tashqi iqtisodiy faoliyat bo‘yicha 20 ta yirik hamkordavlatlar orasidan 12 ta davlatda faol tashqi savdo balansi kuzatilgan, xususan, Turkiya (74,7mln. AQSh dollari),XitoyXalqRespublikasi (116,5 mln. AQSh dollari), Rossiya (70,1 mln. AQSh dollari)va Latviya(30,0 mln. AQSh dollari) shular jumlasidandir. Qolgan 6 ta davlatlar bilan passiv tashqi savdo balansi saqlanib qolmoqda.

QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASINING YIRIK HAMKORDAVLATLAR BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI DINAMIKASI
(yanvar-avgust oylari, ming. AQSh dollari)

Davlat nomi	2020-yil	2021- yil	2022- yil
Turkiya	**42593,0**	**75063,7**	**74683,3**
Eksport	40793,6	67160,5	68617
Import	1799,4	7903,2	6066,3
Saldo	38994,2	59257,3	62550,7
Xitoy Xalq Respublikasi	**93371,1**	**104867,0**	**116518,2**
Eksport	67785,1	78320,4	63277,0
Import	25586,0	26546,6	53241,2
Saldo	42199,1	51773,8	10035,8
Rossiya Federasiyasi	**74087,8**	**79749,8**	**70141,5**
Eksport	48926,0	54104,9	34520,8
Import	25161,8	25644,9	35620,7
Saldo	23764,2	28460	-1099,9
Latviya	**16887,7**	**23830,5**	**29977,5**
Eksport	14197,4	21403,4	29446
Import	2690,3	2427,1	531,5
Saldo	11507,1	18976,3	28914,5
Qozog'iston	**35284,0**	**42548,4**	**36904,2**
Eksport	24941,5	28234,9	23071,4
Import	10342,5	14313,5	13832,8
Saldo	14599	13921,4	9238,6
Koreya Respublikasi	**25189,7**	**18517,3**	**16361,3**
Eksport	3992,4	2150,7	9090
Import	21197,3	16366,6	7271,3
Saldo	-17204,9	-14215,9	1818,7

Davlat nomi	2020-yil	2021- yil	2022- yil
Afg‘oniston	**2636,9**	**2842,7**	**3416,1**
Eksport	2584,2	2842,7	3416,1
Import	52,7		
Saldo	2531,5	2842,7	3416,1
Qirg‘iz Respublikasi	**2898**	**6273,2**	**4803,4**
Eksport	1587,4	3220,4	2459,3
Import	1310,6	3052,8	2344,1
Saldo	276,8	167,6	115,2
Gruziya	**439,4**	**1228,4**	**2362,7**
Eksport	401,9	1228,4	2283,9
Import	37,5		78,8
Saldo	364,4	1228,4	2205,1
Ukraina	**5211,8**	**11702,2**	**1835,6**
Eksport	4553	11000,2	1696,7
Import	658,8	702	138,9
Saldo	3894,2	10298,2	1557,8
Fransiya	**139,0**	**2375,9**	**1422,1**
Eksport		1449,7	1214,1
Import	139	926,2	208
Saldo	-139	523,5	1006,1
Tojikiston	**4234,9**	**2217**	**1061,3**
Eksport	4234,9	2217	1061,3
Import			
Saldo	4234,9	2217	1061,3
Turkmaniston	**1724,8**	**2352,3**	**1763**
Eksport	526,2	765,9	1009,2
Import	1198,6	1586,4	753,8
Saldo	-672,4	-820,5	255,4

Davlat nomi	2020-yil	2021- yil	2022- yil
Kanada	**0**	**0,0**	**612,0**
Eksport			612,0
Import			
Saldo	0	0	612
Ozarbayjon	**66,9**	**306,7**	**578,7**
Eksport		306,7	578,7
Import	66,9		
Saldo	-66,9	306,7	578,7
Iron	**1567,4**	**4385,8**	**1365,4**
Eksport		1944,3	576,1
Import	1567,4	2441,5	789,3
Saldo	-1567,4	-497,2	-213,2
Germaniya	**1233,6**	**6548,1**	**1273,8**
Eksport	400,8	481,1	386,4
Import	832,8	6067	887,4
Saldo	-432	-5585,9	-501
Litva	**657,5**	**3565,5**	**3195,3**
Eksport	0,1	2163,7	374,9
Import	657,4	1401,8	2820,4
Saldo	-657,3	761,9	-2445,5
Portugaliya	**0**	**98,1**	**251,5**
Eksport		98,1	251,5
Import			
Saldo	0	98,1	251,5
Iroq	**1665,6**	**1208,0**	**223,9**
Eksport	1665,6	1208,0	223,9
Import			
Saldo	1665,6	1208,0	223,9

Qoraqalpog‘iston Respublikasi tashqi savdo aylanmasining uchdanbir qismi MDH davlatlariga to‘g‘rikeladi va bu ko‘rsatkich so‘ngi yillarda biroz o‘zgardi.

Respublikamizda tashqi savdoni qo‘llab-quvvatlash hamda MDH davlatlari bilan ushbu sohadagi hamkorlikni yanada mustahkamlash bo‘yicha olib borilayotgan chora-tadbirlargaqaramay, 2022- yilning yanvar-avgust oylarida, tashqi savdo aylanmasida MDH davlatlarining ulushi 30,3 % ni tashkil etib, tashqi savdo aylanmasidagi 2021- yilga nisbatan ulushi 18,6 % ga kamaydi.

QORAQALPOG‘ISTON RESPUBLIKASINING TASHQI SAVDO AYLANMASIDA MDH MAMLAKATLARI VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARNING HAJMLARI DINAMIKASI
(yanvar-avgust oylari, mln. AQSh dollari, ulushi, % da)

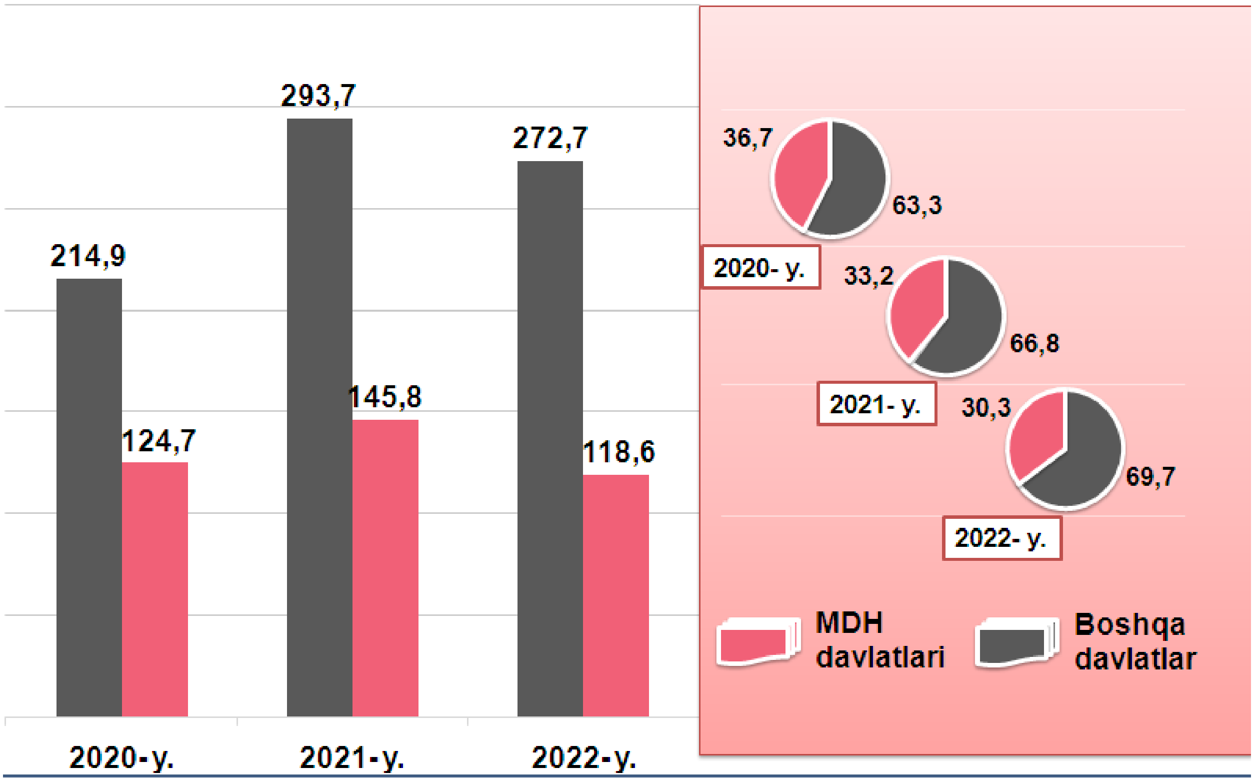

Boshqa xorijiy davlatlarning TSAsi 2022- yilning yanvar-avgust oylarida 2021- yilning shu davriga nisbatan 7,2 % ga kamaydi va jami TSAdagi ulushi 92,8 % ni tashkil etdi.

QORAQALPOG‘ISTON RESPUBLIKASINING EKSPORTI
(2022-yil yanvar-avgust oylari)

Joriy yilning yanvar-avgust oylarida mamlakatning eksportyorlari soni 138 tani tashkil etib, ular tomonidan 249,3 mln. AQSh dollari (qimmatbaho metallar eksportidan tashqari) qiymatidagi (2021- yilning mos davriga nisbatan 86,9 % nitashkil etdi) tovar va xizmatlar eksport qilinishi ta’minlandi.

Eksport tarkibida tovarlar ulushi 98,2 % ni tashkil etib, ularasosankimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar (70,4 %),sanoat tovarlari (12,7 %), nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari (10,0 %),oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (5,1 %)hissasiga to‘g‘ri kelmoqda.

XSST BO‘YICHA EKSPORT TARKIBI
(2022- yil yanvar-avgust oylari, ulushi, % da)

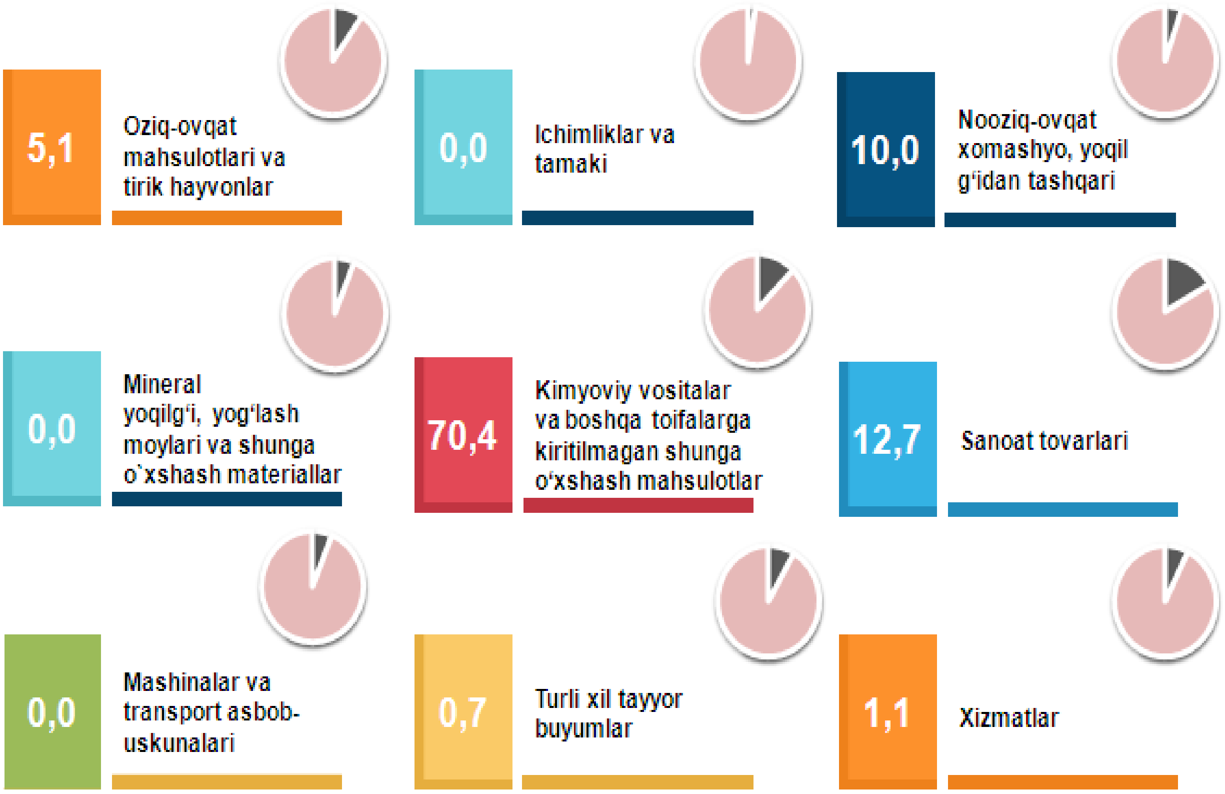

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARGA EKSPORT TARKIBI
(2022-yil yanvar-avgust)

XSST tarkibi	Jami			MDH davlatlari			Boshqa davlatlar		
	mingAQSh dollari	o‘tgan yilga nisbatan, % da	umumiy hajmga nisbatan, % da	mingAQSh dollari	o‘tgan yilga nisbatan, % da	umumiy hajmga nisbatan, % da	mingAQSh dollari	o‘tgan yilga nisbatan, % da	umumiy hajmga nisbatan, % da
Jami eksport	**249 281,8**	**86,9**	**100,0**	**64 500,6**	**64,5**	**100,0**	**184 781,2**	**98,8**	**100,0**
shu jumladan:									
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	12 761,4	107,5	5,1	4 719,6	93,2	7,3	8 041,8	101,7	4,4
Ichimliklar va tamaki	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0		-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari	24 843,4	63,3	10,0	814,1	25,8	1,3	24 029,2	88,8	13,0
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0		0,0	0,0
Hayvon va o‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘lar va mumlar	-	-	-		-	-		-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar	175 428,7	87,6	70,4	47 725,8	42,5	74,0	127 702,9	105,3	69,1
Sanoat tovarlari	31 650,7	98,3	12,7	8 630,5	97,0	13,4	23 020,2	104,0	12,5
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	23,7	51,5	0,0	23,7	-	-		-	-
Turli xil tayyor buyumlar	1 802,5	394,9	0,7	1 802,5	1 078,7	2,8		0,0	0,0
Xizmatlar	2 771,5	166,2	1,1	784,5	41,1	1,2	1 987,1	809,4	1,1

MDH mamlakatlari va boshqa mamlakatlarga eksportning yo‘nalishi bo‘yicha farqlanishlar mavjudligi kuzatilmoqda. Xususan, MDH mamlakatlariga eksportning asosiy qismi kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar hissasiga to‘g‘ri kelmoqda, eksport hajmi bo‘yicha keyingi o‘rinlarsanoat tovarlari,oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlarhamda nooziq-ovqat xomashyoga(yoqilg‘idan tashqari) to‘g‘ri kelmoqda.

2022- yilning yanvar-avgustoyida eksport qilingan tovarlar va xizmatlartarkibining tahlili shuni ko‘rsatmoqdaki, tovarlar va xizmatlar tarkibida sezilarli o‘zgarishlar qayd etilmadi, biroq shuni ta‘kidlash joizki, 2021- yilning yanvar-avgustiga nisbatan, nooziq-ovqat xomashyo (yoqilg‘idan tashqari),sanoat tovarlarihamdaxizmatlardan tashqari barcha tovar guruhlarida o‘sish kuzatildi.

EKSPORT TARKIBI DINAMIKASI
(yanvar-avgust oylari, % da)

XSST tarkibi	2020-yil	2021- yil	2022- yil
Jami	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	5,5	4,1	5,1
Ichimliklar va tamaki	0,0	0,0	0,0
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari	12,5	13,7	10,0
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar	0,3	0,4	0,0
Hayvon va o‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘lar va mumlar	0,5	0,0	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar	70,1	69,8	70,4
Sanoat tovarlari	9,2	11,2	12,7
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	0,0	0,0	0,0
Turli xil tayyor buyumlar	0,8	0,2	0,7
Xizmatlar	1,0	0,6	1,1

XSST BO‘LIMI BO‘YICHA AYRIM MAHSULOTLAR EKSPORTI TARKIBI
(2022-yil yanvar-avgust)

XSST bo‘limi nomi	Ming AQSh dollari	2020- yilning mos davriga nisbatan, % da
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar		
Sabzavotlar va mevalar	9 347,8	102,8
Donli ekinlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	3 342,3	131,6
Kofe, choy, kakao, ziravorlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	5,1	3,2
Shakar, shakardan tayyorlangan mahsulotlar va asal	32,3	91,0
Har hil oziq-ovqat mahsulotlari va preparatlar	20,3	15,6 b
Sut mahsulotlari va parranda tuxumlari	13,6	591,3
Ichimliklar va tamaki		
Ichimliklar		
Nooziq-ovqatxomashyo, yoqilg‘idantashqari		
Hayvonlar va o‘simliklardan kelib chiqqan xomashyo materiallari	17 048,9	67,0
To‘qimachilik tolalari va ularning chiqindilari	1 407,4	10,5
Moy olinadigan urug‘lar va mevalar	93,6	185,0
O‘g‘itlar uchun xomashyo va mineral xomashyo (ko‘mir, neft va qimmatbaho toshlardan tashqari)	6 293,5	16,1 b
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar		
Neft va neft mahsulotlari va shunga o‘xshash materiallar		
Hayvonvao‘simliklarmoylari (yog‘lari), yog‘larvamumlar		
O‘simlikmoylarivayog‘lari (xom, tozalanganyokifraksiyalangan)	-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar		
Noorganik kimyo moddalari	226,7	330,5
Birlamchi shakldagi plastmassalar	175 055,6	87,5
Efir moylari, rezinoidlar va attorlik moddalari; xojatxona preparatlari, polirovkalash va yuvish vositalari	125,9	80,7
Boshqa joyda tasniflanmagan kimyoviy materiallar va mahsulotlar		
Bo‘yaydigan va terini oshlovchi moddalar va bo‘yoqlar	0,1	16,4
Birlamchi bo'lmagan shakldagi plastmassalar	20,4	51,0 b

Sanoat tovarlari		
To‘qimachilik yigirilgan ipi, matolar, tayyor buyumlar va shunga o‘xshash mahsulotlar	22 841,1	76,1
Probka va daraxtdan tayyorlangan buyumlar (mebeldan tashqari)	21,6	480,0
Boshqa boshqa bo'lmagan metall buyumlar	206,4	-
Ruda bo‘lmagan qazilmalardan tayyorlangan mahsulotlar		
Teri, boshqa bo'lmagan tayyor charm mahsulotlari, mo'ynalar	12,7	-
Boshqa toifalarga kiritilmagan, metall bo'lmagan minerallardan olingan mahsulotlar	8 569,0	393,3
Mashinalar va transport asbob-uskunalari		
Avtomobillar		
Elektr mashinalari, apparatlar, asboblar va ularning ehtiyot qismlari		
Sanoat uchun maxsus bo‘lmagan mashinalar va ularning detallari	10,3	12,9 b
Elektr aloqasi, ovozni yozish va eshittirish apparaturalari va uskunalari		
Energiya generatori mashinalari va asbob-uskunalar	1,0	30,3
Maxsus bo'limlar uchun maxsus mo'ljallangan mashinalar	12,5	
Turli xil tayyor buyumlar		
Har xil tayyor buyumlar	61,8	88,4
Maxsus, ilmiy va nazorat asboblari va apparatlari	834,1	224,6
Кiyim-кechaklarvaкiyim-кechaкanjomlari	899,0	64,2 b
Santexnika, isitish va yoritish uskunalari uchun binolar, armatura va armatura bloklari, boshqa toifalarga kiritilmagan		
Mebel va ularning qismlari, ko'rpa-to'shaklar, matraslar, matraslar, yostiqlar va shunga o'xshash to'ldirilgan mebellar	7,2	
Поебзал	0,3	
Xizmatlar		
Moliyaviy xizmatlar	542,5	123,7
Transport xizmatlari	141,6	15,8
Safarlar (turizm)	152,7	45,6
Boshqa ish yuzasidagi xizmatlar	-	-
Qurilish xizmatlari	1 934,7	-

So‘nggi uch yilda MDH mamlakatlariga eksport hajmi kamaydi va ularning jami eksportdagi ulushi 2020-yilning yanvar-avgustga 37,8 % dan 2022- yilning yanvar-avgust oylarida 25,9 % ga kamaydi. Mos ravishda boshqa mamlakatlarning jami eksportdagi ulushi 98,8 % ni tashkil etdi.

MDH VA BOSHQA DAVLATLARGA TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTINING HAJMLARI DINAMIKASI
(yanvar-avgust oylari,mln. AQSh dollari, ulushi, % da)

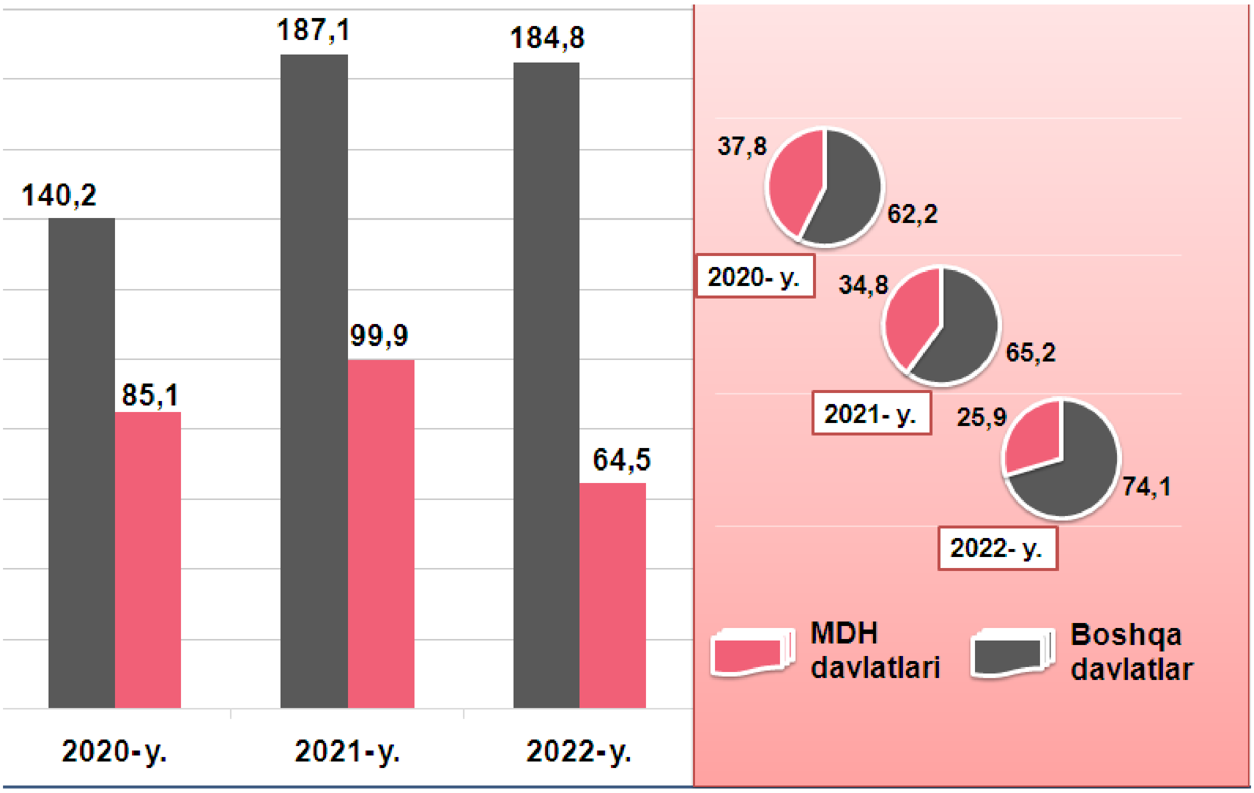

2022- yilning yanvar-avgust oylari yakunida tovar va xizmatlar eksporti bo‘yicha asosiy hamkor davlatlar tarkibida Turkiya (27,5 %),Xitoy Xalq Respublikasi (eksport umumiy hajmining 25,4 % i), Rossiya Federatsiyasi (13,8 %), Latviya(11,8 %),Qozog‘iston (9,3 %),KoreyaRespublikasi (3,6 %)va Afg‘oniston (1,4%) davlatlari saqlanib qolmoqda hamda ularning jami eksportdagi ulushi 92,8 foizni tashkil etmoqda.

RESPUBLIKA EKSPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLARNING ULUSHI
(2022-yil yanvar-avgust oylari,% da)

2022- yilning yanvar-avgust oylarida, o‘tgan yildagi kabitovarlar va xizmatlar eksporti bo‘yicha asosiy hamkor davlatlardanyetakchi bo‘lgan Xitoy Xalq Respublikasining ikki pog‘onaga tushishi hisobiga, Turkiya eksportdagi ulushi bo‘yicha peshqadamlikni oldi.

Joriy yilning yanvar-avgust oylarida hamkor mamlakatlarning tovarlar va xizmatlar eksporti bo‘yicha geografiyasi 2021-yilning mos davriga nisbatan 47davlatdan 56 davlatni tashkil etdi.

QORAQALPOG‘ISTON RESPUBLIKASINING ASOSIY HAMKOR DAVLATLARGAAMALGA OSHIRGAN EKSPORTI HAJMI VA O‘SISH SUR‘ATLARI

(2022- yilyanvar-avgust oylari, ming AQSh dollari)

Davlatlar	MingAQSh dollari		O‘sish sur‘ati, % da		O‘rni	
	2021-y.	2022-y.	2021-y.	2022-y.	2021-y.	2022-y.
Turkiya	67160,5	68617,0	164,6	102,2	2	1
Xitoy Xalq Respublikasi	78320,4	63277,0	115,5	80,8	1	2
Rossiya	54104,9	34520,8	110,6	63,8	3	3
Latviya	21403,4	29446,0	150,8	137,6	5	4
Qozog‘iston	28234,9	23071,4	113,2	81,7	4	5
Koreya Respublikasi	2150,7	9090,0	53,9	422,6	11	6
Afg‘oniston	2842,7	3416,1	110,0	120,2	8	7
Qirg‘iz Respublikasi	3220,4	2459,3	202,9	76,4	7	8
Gruziya	1228,4	2283,9	305,7	185,9	16	9
Soedinennoe Korolevstvo	1723,2	3426,5		198,8	13	10
Ukraina	11000,2	1696,7	241,6	15,4	6	11
Fransiya	1449,7	1214,1		83,7	14	12
Tojikiston	2217,0	1061,3	52,4	47,9	9	13
Turkmaniston	765,9	1009,2	145,5	131,8	18	14
Kanada		612,0				15
Ozarbayjon	306,7	578,7		188,7	23	16
Iron	1944,3	576,1		29,6	12	18
Germaniya	481,1	386,4	120,0	80,3	19	19

Ushbu mamlakatlarga eksport qilinayotgan tovarlar tarkibiga asosan kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar, sanoat tovarlari hamda nooziq-ovqat xomashyo (yoqilg‘idan tashqari) kiradi.

RESPUBLIKANING AYRIM DAVLATLAR BILAN EKSPORT TARKIBI
(2022- yil yanvar-avgustoylari, ming AQSh dollari)

XSST tarkibi	Xitoy		Turkiya		Rossiya		Latviya	
	2021-y.	2022-y.	2021-y.	2022-y.	2021-y.	2022-y.	2021-y.	2022-y.
Jami eksport	78 320,4	63 277,0	67 160,5	68617,0	54104,9	34520,8	21403,4	29 446,0
shu jumladan:								
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	649,6	1370,3	874,2	1007,0	184,6	526,0	28,4	29,7
Ichimliklar va tamaki								
Nooziq-ovqatxomashyo, yoqilg‘idantashqari	22407,5	19296,3	8293,3	254,9	2415,4	512,6	161,6	
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar								
Hayvonvao‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘larvamumlar								
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar	37156,9	34118,5	52784,1	57560,1	45706,3	27132,6	21213,4	29416,2
Sanoat tovarlari	17951,9	6555,6	5207,6	9787,2	4906,2	5766,5		
Mashinalar va transport asbob-uskunalari					3,3			
Turli xil tayyor buyumlar	153,5				4,9	147,6		
Xizmatlar	1,0	1936,4	1,2	7,7	884,3	435,6	0,0	0,1

Xizmatlar eksporti hajmi 2 771,5 ming AQSh dollarini yoki jami eksport hajmining 1,1 % ulishini tashkil etib, 2021- yilning mos davriga nisbatan 0,5 % ulishiga ko‘payganligi kuzatildi. Xizmatlar eksporti tarkibining asosiy ulushi safarlar (turizm) (5,5 %),transport (5,1%), qurilsh (69,8%) hamdamoliyaviy xizmatlar (19,6 %) hissasiga to‘g‘ri kelgan.

XIZMATLAR EKSPORTI TARKIBI
(2022- yil yanvar-avgust, ulushi, % da)

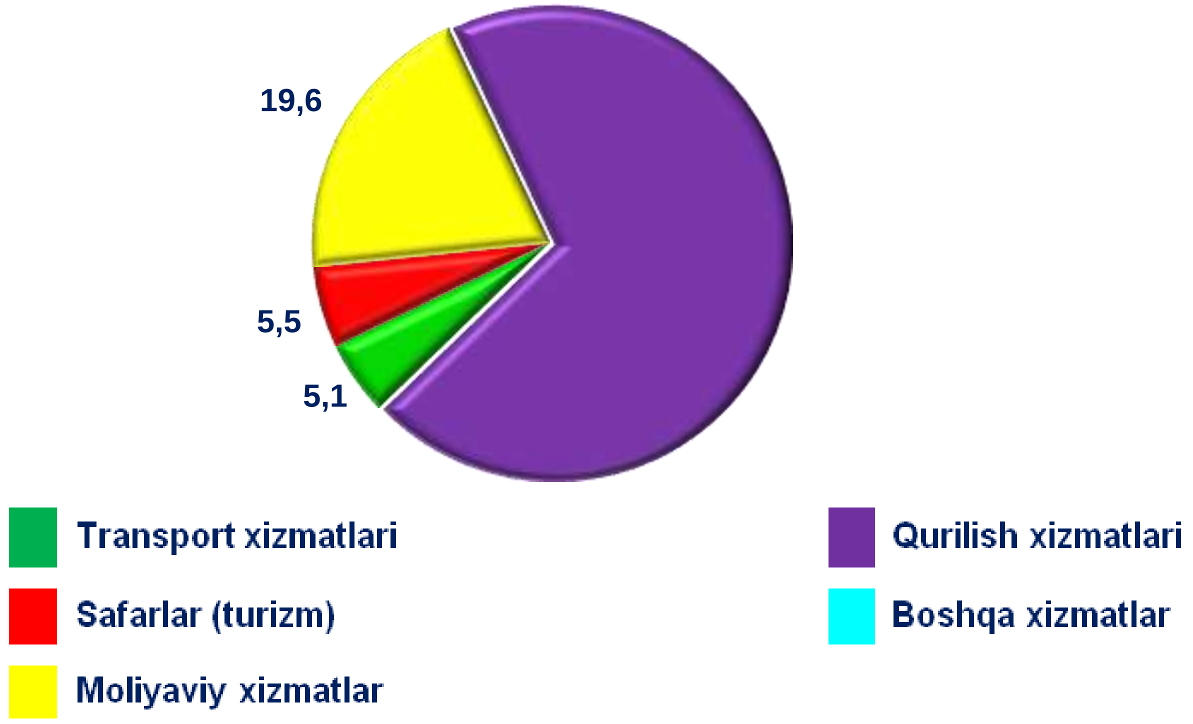

QORAQALPOG‘ISTON RESPUBLIKASINING IMPORTI
(2022-yil yanvar-avgust)

2022- yilning yanvar-avgust oylarida import hajmi 142,0 mln. AQSh dollarini va 2021- yilning mos davriga nisbatan 93,1 % ni tashkil etdi.

Import tarkibida eng katta ulush, mashinalar va transport asbob-uskunalari (39,4 %), oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (12,4 %) hamda kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar(10,8 %) hisobiga to‘g‘ri keldi.

XSST BO‘LIMI BO‘YICHA IMPORT TARKIBI
(2022- yil yanvar-avgustoylari, ulushi, % da)

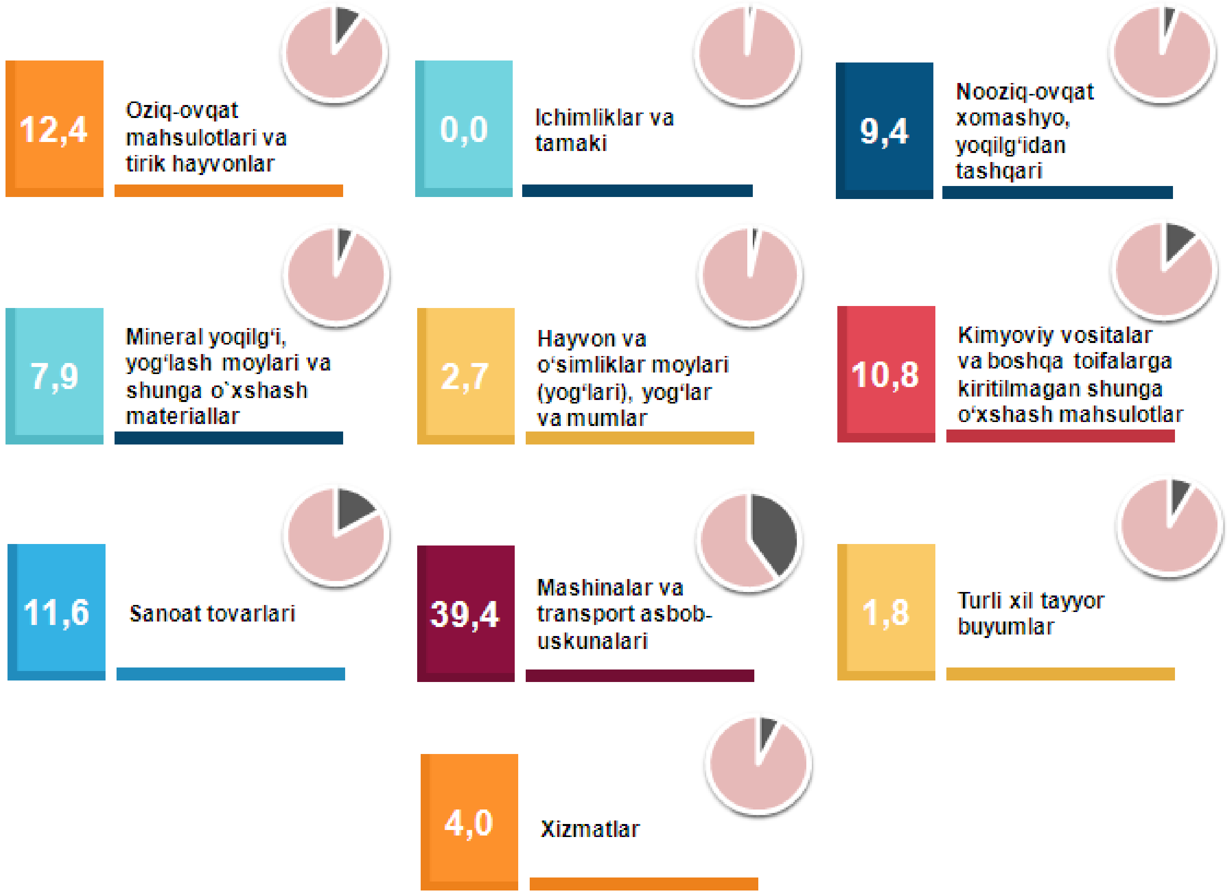

Tovarlar importi dinamikasi tahliliga ko‘ra, 2022- yilning yanvar-avgust oylarida import qilingan tovarlar hajmi, o‘tgan yilning mos davriga nisbatan 142,0 mln. AQSh dollariga ko‘paydi va 93,1 % ni tashkil etdi. Xizmatlar importi esa 5,7 mln. AQSh dollariga yetdi.

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN IMPORT TARKIBI
(2022-yil yanvar-avgust)

Tarkibi	Jami			MDH davlatlari			Boshqa davlatlar		
	ming AQSh dollari	o‘tgan yilga nisbatan, % da	umumiy hajmga nisbatan, % da	ming AQSh dollari	o‘tgan yilga nisbatan, % da	umumiy hajmga nisbatan, % da	ming AQSh dollari	o‘tgan yilga nisbatan, % da	umumiy hajmga nisbatan, % da
Jami import	**142006,9**	**93,1**	**100,0**	**54 131,2**	**118,0**	**100,0**	**87 875,7**	**82,4**	**100,0**
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	17 563,5	99,7	12,4	15 430,1	116,4	28,5	2 133,4	49,0	2,4
Ichimliklar va tamaki	57, 0	-	-	57, 0	-	-		-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari	13 290,8	135,8	9,4	13 096,5	134,5	24,2	194,3	379,1	0,2
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar	11 178,4	89,9	7,9	5 406,7	97,6	10,0	5 771,7	83,7	6,6
Hayvon va o‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘lar va mumlar	3 804,8	79,3	2,7	3 804,8	79,3	7,0		-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar	15 410,1	73,3	10,8	1 171,8	62,5	2,2	14 238,2	74,3	16,2
Sanoat tovarlari	16 417,8	167,6	11,6	13 112,3	219,3	24,2	3 305,5	86,6	3,8
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	56 013,7	87,9	39,4	937,5	58,4	1,7	55 076,3	88,6	62,7
Turli xil tayyor buyumlar	2 540,5	45,9	1,8	640,0	312,1	1,2	1 900,4	35,6	2,2
Xizmatlar	5 730,2	73,7	4,0	474,3	16,4	0,9	5 255,9	107,5	6,0

Joriy davrda import qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibi tahlili shuni ko‘rsatdiki, 2022- yilning yanvar-avgust oylarida 2021- yilning mos

davriganisbatannooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari importining ulushi 6,4 % dan 9,4 % gacha o‘sdi, mashinalar va transport asbob-uskunalari41,8 % dan 39,4 % ga, turli xil tayyor buyumlar ulushi esa 3,6 % dan 1,8 % ga kamaydi.

IMPORT TARKIBI DINAMIKASI
(2021- yil yanvar-avgust, ulushi, % da)

XSST tarkibi	2020-yil	2021- yil	2022- yil
Jami import	**100,0**	**100,0**	**100,0**
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	13,2	11,5	12,4
Ichimliklar va tamaki	-		-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari	9,0	6,4	9,4
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shungao‘xshash materiallar	5,7	8,2	7,9
Hayvon va o‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘lar va mumlar	2,5	3,1	2,7
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar	18,6	13,8	10,9
Sanoat tovarlari	5,3	6,4	11,6
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	33,3	41,8	39,4
Turli xil tayyor buyumlar	7,2	3,6	1,8
Xizmatlar	5,3	5,1	4,0

Xizmatlar importining tahlili shuni ko‘rsatdiki, 2022- yilning yanvar-avgust oylarida 2021- yilning yanvar-avgustga nisbatan jami importdagi ulushi 5,1% dan 4,0 %ni tashkil etdi.

ALOHIDA IMPORT TOVARLAR
(2022- yil yanvar-avgustoylari, ming AQSH. doll.)

XSTT BO‘YICHA IMPORT QILINGAN AYRIM TURDAGI MAHSULOTLAR TARKIBI
(2022-yilyanvar-avgust)

Mahsulot nomi	Ming AQSh dollari	o‘zgarish sura‘tlari, % da
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar		
Donli ekinlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	11 631,7	126,6
Tirik hayvonlar	2 339,6	44,2
Kofe, choy, kakao, ziravorlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	148,0	269,1
Sabzavotlar va mevalar	483,7	794,2
Go‘sht va go‘sht mahsulotlari	129,8	32,5
Shakar mahsulotlari va asal		
Sut mahsulotlari va qush tuxumlari	300,5	68,3
Baliq (dengizsutemizuvchilaribo‘lmagan), qisqichbaqasimonlar, mollyuskalarvasuvdasuzuvchiumurtqasizlarvaulardantayyorlanganyarim tayyormahsulotlar	811,9	507,7
Har xil oziq-ovqat mahsulotlari va preparatlar	988,0	73,4
Hayvonlar uchun ozuqa	730,4	15,8 b
Ichimliklar va tamaki		
Ichimliklar	57,0	-
Nooziq-ovqatxomashyo, yoqilg‘idantashqari		

Probka va yog‘och-taxtalar	12 965,7	162,1
Tabiiykauchuk (shujumladansintetikkauchukvaqaytaishlangankauchuk)	89,1	136,9
Hayvonlar va o‘simliklardan kelib chiqqan xomashyo materiallari	92,4	5,4
O‘g‘itlar uchun xomashyo va mineral xomashyo	6,0	75,0
To'qimachilik tolalari		
Qog'oz va makulatura		
Yog'li urug'lar va yog'li mevalar	137,6	
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar		
Neft va neft mahsulotlari va shunga o‘xshash materiallar	8 981,0	90,3
Ko‘mir, koks va briketlar	2 197,4	88,8
Tabiiy yoki sun’iy gaz		
Hayvonvao‘simliklarmoylari (yog‘lari), yog‘larvamumlar		
O‘simlik moylari va yog‘lari		
Hayvonvao‘simlikmoylarivayog‘lari	3 804,8	79,3
Hayvonlar moylari va yog‘lari	-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar		
Birlamchi shakldagi plastmassalar	1 223,1	169,5
Bo‘yaydigan va terini oshlovchi moddalar va bo‘yoqlar	125,4	144,5
Kimyoviy materiallar va mahsulotlar	7 866,1	56,8
Organik kimyo moddalari	5 230,4	105,1
Birlamchi shaklda bo’lmagan plastmassalar	744,6	67,3
Noorganik kimyo moddalari	28,2	41,9
Efir moylari, resinoidlar va parfyumeriya moddalari; tualetga tayyorgarlik, jilolash va yuvish vositalari	14,1	171,9
O'g'itlar	174,3	81,9
Tibbiyot va farmatsevtika mahsulotlari	3,8	-
Sanoat tovarlari		
Cho‘yan va po‘lat	1 322,0	139,0
Rezina buyumlari	163,9	40,9
Boshqa boshqa bo'lmagan metall buyumlar	582,8	98,8
To‘qimachilik yigirilgan ipi, matolar, tayyor buyumlar va shunga o‘xshash mahsulotlar	551,3	494,4
Ruda metall bo'lmagan mineral mahsulotlar.	994,7	122,1
Probka va daraxtdan tayyorlangan buyumlar (mebeldan tashqari)	12 745,9	193,4
Qog‘oz, karton va qog‘oz massasi, qog‘oz yoki kartondan tayyorlangan buyumlar	57,3	163,2
Rangli metallar		

Mashinalar va transport asbob-uskunalari		
Energiya generatori mashinalari va asbob-uskunalar	422,8	5,0
Aniq sohalar uchun maxsus mo‘ljallangan mashinalar	39 476,2	145,2
Sanoat uchun maxsus bo‘lmagan mashinalar va asbob-uskunalar va ularning detallari	9 164,1	81,2
Elektr mashinalari, apparatlar, asboblar va ularning elektr qismlari	1 524,3	89,3
Elektr aloqasi, ovozni yozish va eshittirish apparaturalari va uskunalari	128,4	1,8
Metallarni qayta ishlash mashinalari	1 385,3	540,1
Kantselyariya mashinalari va ma’lumotarni avtomatik ravishda qayta ishlash uchun asbob-uskunalar	33,0	59,0
Avtomobillar	3 879,6	92,3
Boshqa transport vositalari		
Turli xil tayyor buyumlar		
Har xil tayyor buyumlar	756,8	301,7
Maxsus, ilmiy va nazorat asboblari va apparatlari	1 460,5	68,0
Blokli binolar, suv o‘tkazish, kanalizatsiya isitish va yoritish uskunalari uchun armatura va mahkamlash moslamalari	277,1	9,1
Poyabzal	1,2	120,0
Kiyim-kechaklar va ularning anjomlari	6,9	21,4
Mebelvauningqismlari, yotarjoybuyumlari, matraslar, matraslaruchuntirgaklar, yostiqlarvashungao‘xshashtikilganmebellar	37,3	148,6
Fotografikapparatura, uskuna, ishlatiladiganmateriallarvaoptik buyumlar, boshqajoydatasniflanmagan; soatlar	0,7	10,8
Xizmatlar		
Boshqa ish yuzasidagi xizmatlar	4 375,5	110,3
Transport xizmatlari	190,5	218,0
Texnik xizmat ko‘rsatish va ta’mirlash xizmatlari	522,2	17,1
Moliyaviy xizmatlar	642,0	96,2

Turli xil tayyor buyumlar importi hajmlarining kamayishiga maxsus, ilmiy va nazorat asboblari va apparatlari (68,0 % ga pasaygan), Blokli binolar, suv o‘tkazish, kanalizatsiya isitish va yoritish uskunalari uchun armatura va mahkamlash moslamalari (9,1 % ga pasaygan) importining kamayishi ta’sir qilgan.

Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar importi kamayishiga esa, Tirik hayvonlar (44,2 % ga pasaygan) importining kamayganligi bevosita ta’sir etgan.

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN TOVAR VA XIZMATLAR IMPORTI HAJMLARI DINAMIKASI
(yanvar-avgust oylari, mln. AQSh dollari, ulushi,% da)

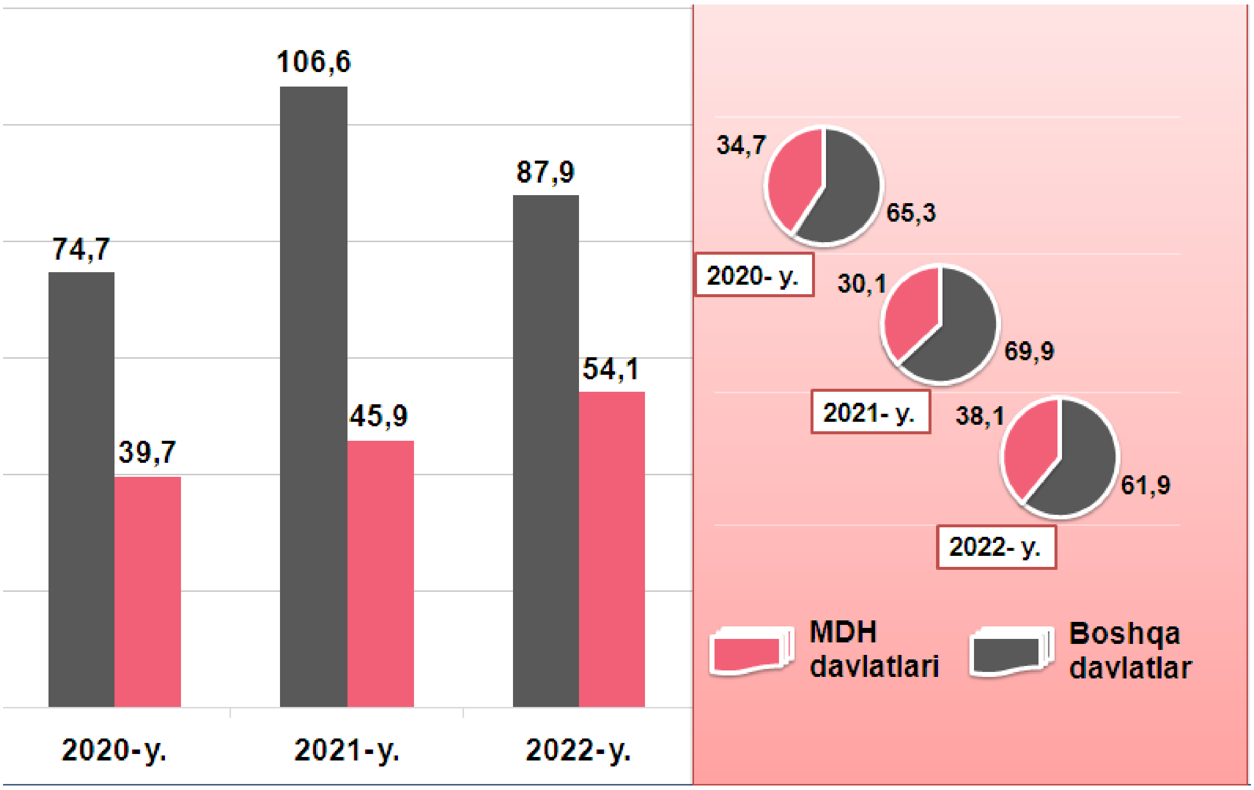

Hisobot davri yakunlariga ko‘ra, import bo‘yicha hamkor davlatlar orasida Xitoy Xalq Respublikasi umumiy import hajmida 37,5 % ulushi bilan Rossiya Federatsiyasini(25,1 %) ortda qoldirgan holda birinchi o‘rinni egalladi.

2022- yilning yanvar-avgust oylari yakuni bo‘yicha Qoraqalpog‘iston Respublikasi tomonidan 46 davlat bilan tovarlar va xizmatlar importi amalga oshirildi.

TOVAR VA XIZMATLAR IMPORTIDAGI YIGIRMATA YIRIK HAMKOR DAVLATLAR
(yanvar-avgust oylari)

Davlat nomi	MingAQSH dollari		o‘sish sur‘ati, % da		o‘rni	
	2021-y.	2022-y.	2021-y.	2022-y.	2021-y.	2022-y.
Xitoy Xalq Respublikasi	26546,6	53241,2	103,8	200,6	1	1
RossiyaFederatsiyasi	25644,9	35620,7	101,9	138,9	2	2
Qozog‘iston	14313,5	13832,8	138,4	96,6	4	3
Koreya Respublikasi	16366,6	7271,3	77,2	44,4	3	4
Turkiya	7903,2	6066,3	439,2	76,8	6	5
BAA	4801,2	4225,2	1418,9	88,0	11	6
Litva	1401,8	2820,4	213,2	201,2	17	7
Soedinennoe Korolevstvo	840,4	2464,3	76,0	293,2	20	8
Qirg‘iz Respublikasi	3052,8	2344,1	232,9	76,8	12	9
Qatar		1474,2				10
Belarus	574,3	1440,8	62,3	250,9	26	11
Yaponiya	250,7	1060,4	45,7	422,9	32	12
Germaniya	6067,0	887,4	728,5	14,6	9	13
Polsha	800,0	871,1	60,4	108,9	21	14
Eron	2441,5	789,3	155,8	32,3	13	15
Turkmaniston	1586,4	753,8	132,4	47,5	16	16
Estoniya	57,6	744,4	242,6	1292,4	36	17
Ruminiya	1353,3	697,3	86,5	51,5	18	18
Niderlandiya	5309,7	681,6	1932,9	12,8	10	19
Avstriya	389,9	547,2	34,9	140,3	30	20

Shuni ta'kidlash kerakki, Xitoy Xalq Respublikasi,RossiyaFederatsiyasi, Qozog‘iston,Koreya Respublikasi,Turkiyakabi mamlakatlar Qoraqalpog‘iston Respublikasiga tovar va xizmatlar importidagi yirik hamkor davlatlar birinchi yigirmataligiga kirdi.

Yetti yirik hamkor davlatlar (Xitoy Xalq Respublikasi,Rossiya Federatsiyasi,Qozog‘iston,Koreya Respublikasi, Turkiya, Litvava BAARespublikasi) jami importning 87,4 % ulushini tashkil qildi, bu 110,8 mln. AQSh dollarini tashkil etdi.

RESPUBLIKA IMPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLARNING ULUSHI
(2022- yil yanvar-avgust oylari, % da)

Mamlakatdagi sarmoyaviy muhit yaxshilanganisariushbu sohada amalga oshirilgan islohotlar natijasida moshina va uskunalar, shuningdek, ularning qismlari importining o‘sishi tabiiydir. Shunday qilib, Xitoy Xalq Respublikasi,Rossiya Federatsiyasi,Qozog‘iston,Koreya Respublikasi tomonidan kiritilgan katta hajmdagi investitsiyalar natijasida, mahsulotlar importi hajmida ushbu mamlakatlarning yuqori ulushi saqlanib qolmoqda.

XIZMATLAR IMPORTI TARKIBI
(2022-yil yanvar-avgustoylari, ulushi, % da)

2022- yilning yanvar-avgustoylari yakuni bilan xizmatlar importi hajmi5 730,2 ming AQSh dollarini yoki jami import hajmining 4,0 % ini tashkil etdi va o‘tgan yilga nisbatan 1,1 % ga kamaydi. Xizmatlar importi tarkibining asosiy ulushi boshqa ish yuzasidagi xizmatlar (76,4 %), moliyaviy xizmatlar (11,2 %) dan iborat bo‘ldi. Shuningdek, texnik xizmat ko‘rsatish va ta’mirlash xizmatlar va(9,1 %) va transport xizmatlari (3,3 %) tashkil etdi.

Tashqi iqtisodiy faoliyat va savdo statistikasi bo‘limi
Tel: (61) 224-92-06